

۱۴۱۴

www.ketab.ir

دعوت به نماز
اصول / شیوه‌ها / موانع

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی ایران

قراآتی، محسن / ۱۳۲۴.

شیوه‌های دعوت به نماز (اصل، شیوه‌ها، موانع)

تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.

۲۰۷ ص. ۵۰,۰۰۰ ریال. ISBN 978-600-5421-46-0

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

موضوع: نماز

موضوع: نماز -- جنبه‌های قرآنی

۱۳۹۳ ۷ق۴د/۲/۱۶۸BP ۲۹۷/۳۵۳ ۲۶۲۶۶۷۴

شیوه‌های دعوت به نماز

محسن قراآتی

ناشر:	مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن
چاپ:	چاپخانه دفتر کتابخانه‌های اسلامی حوزه علمیه قم
نوبت چاپ:	دوم - تابستان ۱۳۹۸
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۱-۴۶-۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مرکز پخش شماره ۱: تهران، تلفن و نمابر ۴ - ۶۶۹۴۶۳۶۳

مرکز پخش شماره ۲: اصفهان، تلفن و نمابر ۳۲۲۰۵۴۸۵ - ۴۱

مرکز پخش شماره ۳: قم، تلفن و نمابر ۷ - ۳۷۷۴۲۱۵۵ - ۲۵

www.qaraati.ir

www.ketab.ir

قرائتی، محسن / ۱۳۲۴.

شیوه‌های دعوت به نماز / مؤلف: محسن قرائتی.

تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۵.

ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۱-۴۶-۰

۲۰۸ ص

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا

کتابنامه به صورت زیرنویس

فهرست

مقدمه

۱۰. نماز مطلوب از نگاه قرآن
۱۱. امام رضا علیه السلام و اهمیت نماز
۱۲. چند خاطره از امام خمینی رحمه الله

فصل اول: اهمیت دعوت به نماز

۱۵. بهانه‌های افراد بی تفاوت
۱۸. عوامل بی‌اعتنایی به نصیحت دیگران
۲۰.

فصل دوم: اصول و قواعد کلی در دعوت به نماز

۲۷. ۱. استمداد از خدا
۲۸. ۲. تداوم و تکرار دعوت
۳۱. ۳. آسان‌گیری
۳۴. ۴. تقویت جرئت و شهامت
۳۶. حکایت
۳۸. خاطره‌ای از شهامت امام خمینی رحمه الله
۴۱. خاطره‌ای از آزادگی امام خمینی رحمه الله
۴۲. راه تقویت جرئت
۴۳. ۵. ساده‌کردن امور
۴۷. ۶. موضوع‌شناسی
۴۸. لطیفه
۴۹. ۸. تکریم و هویت بخشی
۴۹. خاطره
۵۱. ۹. توجه به نشاط و آمادگی مخاطب
۵۲.

فصل سوم: ویژگی‌های دعوت کنندگان به نماز

۵۵. ۱. تواضع
۵۶. ۲. شرح صدر و اخلاق نیک
۵۶. ۳. خوش‌نامی
۵۶. ۴. معلومات و دانش کافی
۵۷. ۵. بیان روان
۵۸. ۶. اخلاص
۵۹. ۷. دل‌سوزی
۵۹.

۶۰. ۸. شروع از خود و اطرافیان
 ۶۰. ۹. صبر و استقامت
 ۶۰. ۱۰. ایمان به کار
 ۶۰. ۱۱. زبان مناسب و صلابت در گفتار
 ۶۲. نکات تکمیلی

فصل چهارم: گام‌های مهم پیش از دعوت

۶۵. گام اول: تحکیم مبانی اعتقادی
 ۶۶. گام دوم: شناخت علل سستی و کاهلی نسبت به نماز
 ۶۸. علل سستی و کاهلی در نماز
 ۶۸. گام سوم: پاسخ به سوالات و شبهات
 ۷۶.

فصل پنجم: شیوه‌ها و روش‌های دعوت به نماز

۷۹. ۱. برانگیختن احساسات با شمارش نعمت‌ها
 ۸۰. ۲. احساس نیاز
 ۸۶. ۳. تشکر از صاحب نعمت
 ۹۱. ۴. توجه به عبادت نظام آفرینش
 ۹۳. ۵. بیان آثار و برکات نماز
 ۹۴. ۶. توجه به خطرهای ناشی از سهل‌انگاری و ترک نماز
 ۱۰۲. ۷. توجه به سابقه تاریخی
 ۱۰۷. ۸. توجه به همراهی نماز با کمالات دیگر
 ۱۰۹. ۹. مقایسه نماز با عبادت‌های ادیان دیگر
 ۱۱۲. ۱۰. اظهار علاقه بزرگان به نماز
 ۱۱۳. ۱۱. دوستان نمازگزار
 ۱۱۶. ۱۲. جریان‌سازی و استفاده از فرصت‌ها
 ۱۲۰. ۱۳. مشارکت افراد فرهیخته
 ۱۲۵. ۱۴. بهره‌گیری از هنر در دعوت به نماز
 ۱۲۶. ۱۵. دعوت‌های غیرمستقیم
 ۱۲۹. ۱۶. مقایسه صحیح
 ۱۳۰. ۱۷. معلم خصوصی
 ۱۳۴. ۱۸. آموزش نماز
 ۱۳۴. ۱۹. ترویج سنت وقف برای نماز
 ۱۳۷. ۲۰. کوچکی و حقارت افراد روی گردان از خدا
 ۱۳۸.

فصل ششم: وظایف نهادها و مسئولان

۱۴۱

۱۴۲	یکم . خانواده
۱۵۱	دوم . مسجد
۱۷۳	سوم . مدرسه
۱۷۸	چهارم . حاکمیت
۱۹۷	پنجم . عموم مردم

فصل هفتم: آسیب‌ها و موانع دعوت

۲۰۳	آسیب‌ها و موانع دعوت
۲۰۴	۱. اقدام نابه‌هنگام
۲۰۴	۲. رفتار والدین و نمازگزاران
۲۰۵	۳. رها شدن دعوت (دعوت‌های مقطعی)
۲۰۶	۴. شیطان
۲۰۷	۵. برنامه‌های دین‌دو و سیما

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا و نبينا محمد و آله الطاهرين
گرچه درباره نماز هزاران کتاب نوشته شده، اما درون مایه،
شیوه‌ها، اصول، قلم و بیان‌ها متفاوت است. این جانب نیز
با اینکه از نماز خود شرمنده هستم. کتاب‌های زیادی را برای
سنین گوناگون نوشته‌ام؛ کتاب‌هایی نظیر:

۱. «آشنایی با نماز» برای نوجوانان؛

۲. «راز نماز» برای جوانان؛

۳. «پرتوی از اسرار نماز» برای دانشجویان؛

۴. «تفسیر نماز» برای معلمان و اساتید؛

۵. «۱۱۴ نکته درباره نماز»؛

۶. «پیوندهای نماز».

از این میان، دو کتاب اخیر به مسائل جنبی نماز می‌پردازد و
برخی از این کتاب‌ها به زبان‌های گوناگون ترجمه شده و حتی
بعضی به تیراژ میلیونی رسیده است.

به برکت انقلاب اسلامی و خون شهدا، ستاد اقامه نماز تشکیل شد
تا محتوای این نوشته‌ها به صورت عملی نیز اجرا شوند. اقامه
ده‌ها هزار نماز جماعت در مدارس، برون‌اجبار دانش‌آموزان؛
توجه به نماز در ایستگاه‌های قطار، فرودگاه‌ها، جاده‌ها و
مسجدهای بین‌راهی؛ اقامه نماز در ظهر تاسوعا و عاشورا؛
راهنمایی‌هایی از بیست پیام برگرفته از بیانات مقام معظم
رهبری؛ مصوباتی از هیئت دولت و مجلس؛ استفاده از عالمان،
شاعران، هنرمندان و تبلیغات بر در و دیوار شهرها؛ اعزام حدود
بیست هزار طلبه به مدارس؛ توجه ویژه به نماز در دانشگاه‌ها،
پادگان‌ها و وزارتخانه‌ها؛ و همچنین ساخت هزاران مسجد در

شهرها و روستاها، تنها نمونه‌هایی از کارهایی است که در پی کتاب‌ها، ناله‌ها و فریادهای عزیزان دلسوز و خادمان نماز انجام شده است.

علاوه بر اینها بازاریان و اصناف نیز اقداماتی برای ساخت نمازخانه در ورزشگاه‌های مختلف داشته و شهرداری‌ها نیز به ساخت مسجد و نمازخانه در پارک‌ها توجه بیشتری داشته‌اند. اما واقعیت این است که هیچ انسانی نباید به راه‌های رفته خود نگاه کند تا دچار غرور نشود؛ بلکه باید به راه‌های نرفته نگاه کرد تا احساس مسئولیت بیشتری در انسان پدید آید.

نماز مطلوب از نَه قرآن

نمازی که قرآن از ما می‌خواهد چنین است:

دائمی باشد: «الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ»^۱

نمازی که از آن حفاظت شود: «وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ»^۲

نمازی که در آن خشوع باشد: «الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ»^۳

نمازی که بازدارنده از فحشا و منکر باشد: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ»^۴

نمازی که به دلیل ذکرالله بودنش، آرام‌بخش دل باشد: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»^۵

نمازی که در آن نشاط باشد، نه کسالت: «وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ

۱. معارج: ۲۳.

۲. معارج: ۳۴.

۳. مؤمنون: ۲.

۴. عنکبوت: ۴۵.

۵. رعد: ۲۸.

قاموا کسالی»^۱؛ «نمازی که نسبت به آن، فرزندان و خانواده فراموش نشوند: «وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ»^۲؛ نمازی که اولویت آن همیشه بر کارهای دیگر رعایت شود؛ حتی در میدان جنگ.^۳

امام رضا علیه السلام و اهمیت نماز

اکنون که این سطرها را می‌نویسم روز اول ماه مبارک رمضان ۱۳۹۱ شمسی است و من در مدرسه علمیه نواب، در چند مری حرم امام رضا علیه السلام هستم. در روایت از اولویت دادن امام رضا علیه السلام نسبت به نماز به ذهنم آمد که بیان می‌کنم: یکم. امام رضا علیه السلام مشغول نوشتن بود؛ همین‌که صدای اذان بلند شد، تلم با به زمین گذاشت و حاضر نشد حتی با نوشتن چند کلمه، نامد را تمام کند! دوم. امام رضا علیه السلام جلسه مهمی با رهبر صابئین داشت. بحث به اینجا رسید که او گفت: «فَقَدْ رَقَّ قَلْبِي»؛ یعنی: الان دل من برای پذیرفتن حرف امام علیه السلام نرم شد. در این هنگام صدای اذان بلند شد. امام علیه السلام فرمود: اول نماز، بعد گفتگو. امام علیه السلام با این حرکت ثابت کرد اهمیت نماز از مهم‌ترین جلسات تاریخی هم بالاتر است و حتی این جلسات هم باید به هنگام نماز تعطیل شود.^۴

۱. نساء: ۱۴۲.

۲. طه: ۱۳۲.

۳. نساء: ۱۰۲.

۴. توحید صدوق، ص ۴۳۵.

چند خاطره از امام خمینی

اکنون که سخن به اینجا کشیده شد، خاطراتی را از امام خمینی رضوان الله علیه نقل می‌کنم:

یکم. ایشان در ساعت‌های آخر عمر به آقای انصاری که در کنار امام بودند، فرمود: اگر صدای اذان بلند شد و من خواب بودم، مرا بیدار کن. ولی هنگام اذان، آن شخص به دلیل مراعات حال امام، ایشان را بیدار نکرد. پس از چند دقیقه امام چشمه باز کرد و پرسید: آیا وقت نماز شده؟ گفتند: بله. فرمود: چرا مرا بیدار نکردید و چرا چند دقیقه دیر شد؟!

دوم. امام می‌فرمود: در سفر حج کتابی خریدم؛ همین‌که خواستم پول را به کتابفروش بدهم صدای اذان بلند شد. او پول را نگرفت و گشت. نه احترام نماز اول وقت پول را نمی‌گیرم؛ شما بعداً بیایا تسوی حساب کن!

سوم. روزی که شاه فرار کرد، امام در پاریس بودند. جمعیت زیادی از خبرنگاران کشورهای دنیا در محل استقرار امام جمع شدند و سخنان امام به طور مستقیم به دنیا مخابره می‌شد. فرزند امام (مرحوم حاج احمد آقا) تعریف کردند که امام روی یک صندلی نشستند و چند جمله‌ای درباره برج‌چیده شدن نظام طاغوتی سخنانی فرمودند. آنگاه به من نگاه کرد و فرمود: آیا وقت اذان شده؟ گفتم: بله، الان وقت اذان است. امام یک مرتبه سخن خود را قطع کرد و بدون خداحافظی، از کرسی پایین آمد و به سراغ نماز رفت. همه خبرنگاران تعجب کردند که چه مسئله‌ای وجود دارد که مهم‌تر از مهم‌ترین حادثه قرن (فرار شاه و محو نظام شاهنشاهی) است؟ آن هم در گفتگوی مستقیم با تمام رسانه‌های دنیاست.

آری! این است معنای ایمان به خدا و ایمان به هدف و این است معنای واقعی الله اکبر؛ یعنی خدا بزرگتر از همه چیز است (بزرگتر از دیدنی‌ها، شنیدنی‌ها، نوشتنی‌ها، بزرگتر از فکر و تصور بشر، بزرگتر از حکومت‌ها و مصاحبه‌ها و بزرگتر از رسانه‌ها و سایت‌ها و ماهواره‌ها).

آنچه به خواست خداوند در این کتاب بیان می‌شود عبارت است از: ویژگی‌های دعوت کننده به نماز، اصول و مبانی دعوت و شیوه‌های دعوت به نماز.

در این کتاب از خدا می‌خواهیم که فکر و قلم ما را به سویی که رضای خودش است، هدایت فرماید.

«رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي»^۱.

۱. ابراهیم: ۴.